

**Hallituksen esitys Eduskunnalle sisältävä tiedonannon
niistä suosituksista, mitkä Kansainvälinen työkonferenssi
hyväksyi 39. istuntokaudellaan vuonna 1956.**

Kansainvälisen työjärjestön Genevessä vuonna 1956 pidetty yleiskokous, 39. Kansainvälinen työkonferenssi, jossa Suomea edusti työjärjestön sääntöjen edellyttämä hallituksen, työnantajien ja työntekijäin edustajista kokoonpantu valtuuskunta, hyväksyi Kansainvälisen työtoimiston edellisessä työkonferenssissa suoritettun keskustelun perusteella laatiman luonnoksen pohjalla kaksi suositusta. Kansainvälisen työjärjestön perussäännön (As.kok. 505/1947) 19 artiklan 6 a) kohdan mukaisesti on kysymyksessä olevat suositukset lähetetty kaikkien jäsenvaltioiden tutkittaviksi siinä tarkoituksessa, että niitä ryhdyttäisiin toteuttamaan joko maan lainsäädännön puitteissa tai muulla tavoin. Saman artiklan 6 b) kohdan mukaisesti saatetaan suositukset täten Eduskunnan käsiteltäviksi niiden johdosta mahdollisesti tarpeelliseksi katsottaviin toimenpiteisiin ryhtymiseksi.

Suosituksista koskee toinen maatalouden ammattikoulutusta ja toinen toimenpiteitä työntekijäin hyvinvoinnin ja viihtyvyyden lisäämiseksi työpaikoilla. Suositusten suomenkielelle käännetyt tekstit seuraavat liitteenä tätä esitystä.

Suositus (N:o 101), joka koskee maatalouden ammattikoulutusta.

Kysymyksen maatalouden ammattikoulutuksesta tullessa vuonna 1955 konferenssissa ensimmäiseen käsittelyyn edelsi sitä työtoimiston taholta suoritettu yksityiskohtainen tiedustelu, johon myöskin Suomen hallituksen taholta vastattiin. Nyt lopullisessa muodossaan oleva suositus tuli hyväksytyksi yksimielisesti.

Suosituksessa annetaan yksityiskohtainen selvitys maatalousammattin piirissä työsken-

televien ammattikasvatuksen tarkoituksiperistä ja menetelmistä sekä korostetaan tehokkaan, järjestelmällisen ja yhtenäistetyn koulutuksen merkitystä. Tämä koulutus, sanotaan suosituksessa muun muassa, olisi suunniteltava niin, että maalaisväestö voi saada, siinä määrin kuin mahdollista, vastaavan kokonaisopetuksen kuin mikä tulee kaupunkilaisväestön osaksi. Suositukseen sisältyvät koulutusmenetelmät käsittävät ammattikoulutusta edeltävän perusopetuksen, oppikoulujen maatalousopetuksen, maatalousammattikoulut, lyhytaikaiset kurssit, harjoittelijain ja oppilaiden koulutuksen, neuvontatoiminnan sekä opettajien ja erilaisten maaseudulla toimivien toiminnanjohtajien koulutuksen. Se antaa suuren arvon erilaisten järjestöjen samoin kuin osuustoiminnallisten yhteenliittymien työlle tässä suhteessa. Suositus sisältää niinikään neuvoja niiksi kansallisiksi toimenpiteiksi, joihin maatalousammattin koulutusohjelmien kehittämiseksi ja toteuttamiseksi olisi ryhdyttävä. Lopuksi suositellaan eräitä kansainvälisiä toimenpiteitä ammattitaidon ja kokemusten hankkimiseksi.

Maatalousopetuksessa on meidän maasamme jo kauan noudatettu suosituksessa viitottua ohjelmaa ja päästy siinä suhteellisen pitkälle. Opetuksessa seurataan lähinnä maataloushallituksen hyväksymiä opetusohjelmia, mitkä perustuvat vuoden 1953 maatalouskoulukomitean laatimiin mietintöihin ja joissa on otettu huomioon alueelliset olosuhteet samoin kuin maatalouden viimeaikainen kehitys. Alempien maatalousammattikoulujen osalta on komitean mietintö juuri valmistumassa.

Maatalouden piirissä toimivat erikoiskoulut noudattavat meillä samoin suhteellisen uusia ja ajanmukaistettuja opetusohjelmia. Valtion vuonna 1947 asettama puutarhaopetustoimikunta on mietinnössään IV/1950

esittänyt puutarhurikoulujen opetusohjelmat ja mietinnössään III/1950 puutarhaharjoittelun ohjesäännön, joita molempia nykyään seurataan. Toimikunnan ehdotus puutarhaharjoittelusta ja -opistosta voidaan toteuttaa vasta sen jälkeen, kun Lepaan puutarhaopiston uusi asuntola- ja ruokalarakennus valmistuu, mikä tapahtunee 1959. Toimikunnan ehdotuksen mukaisesti annettiin puutarhakouluista 1953 uusi asetus (323/53). Valion neuvontalaitoksen meijerikoulujen uudelleen järjestelyä varten asettama yksityisluontoinen komitea on mietinnössään I/1956 esittänyt meijerikouluille uudet ohjelmat, harjoitteluohjesäännön sekä asetuksen, ja on maataloushallitus mietinnön johdosta tehnyt maatalousministeriölle esityksen uudeksi asetukseksi meijerikouluista. Ehdotus on maatalousministeriössä valmistelun alaisena. Asetuksen vahvistamisen jälkeen voidaan meijeriopetus järjestää uudelleen.

Sama toimikunta on tehnyt esityksen myös maitotalousopiston uudelleen järjestämiseksi. Ehdotus voidaan kuitenkin ottaa käsiteltäväksi vasta sen jälkeen kun suunnitelmat meijerikoulujen kohdalla on toteutettu. Vuoden 1953 maatalouskoulukomitea on mietinnössään III/1956 esittänyt karjatalouskouluja, käytännöllistietopuolisia karjanhoitokouluja ja kiertäviä karjanhoitokouluja varten uusia opetusohjelmia. Ne on lukuvuoden 1956—57 alusta otettu näissä kouluissa käytäntöön. Komitean mietinnön mukaisesti on vuoden 1956 aikana annettu asetukset karjatalouskouluista (424/56) käytännöllistietopuolisista karjanhoitokouluista (558/56) ja kiertävistä karjanhoitokouluista (559/56). Invalidien ja kuuromykkien maataloudellista opetusta varten on perustettu erityinen Invalidisäätiön omistama maatalousoppilaitos, jonka opetusohjelmiin sisältyy opintolinjoja maatalous- ja puutarhaopetusta sekä maaseudun työpajakoulusta varten. Tätä maatalousoppilaitosta koskeva uusi asetus annettiin samoin vuonna 1956 (618/56). On myös syytä mainita Suomen Siviili- ja Asevelvollisuusinvalidien Liiton omistama Westendin invalidien ammattioppilaitoksen puutarhakoulu sekä Kultatähkän Kiipulasäätiön omistama puutarhakoulu tuberkuloottisia varten.

Maatalouden voimakas koneellistuminen on mahdollisuuksien mukaan otettu meillä huomioon maataloudellisessa opetuksessa. Ko-

neiden käytön ja korjauksen sekä huollon opetusta ja neuvontaa varten on Työteho-seura valtion tukemana perustanut Matkun koneopetuskeskuksen opettajien ja neuvojen kouluttamiseksi sekä muuta kone- ja työn opetustoimintaa varten. Maataloudellisiin opistoihin, maanviljelyskouluihin sekä useimpiin alempiin maatalousoppilaitoksiin on viime vuosina perustettu koneenkorjauksen ja huollon opettajatoimia, rakennettu tätä opetusta varten työpajoja ja konehalleja sekä hankittu koneita.

Maatalousneuvonta on myös ollut vilkkaan kehityksen alaisena. Valtion asettama yleisneuvontajärjestöjen palkkauskomitea on tänä vuonna valmistuneessa mietinnössään käsitellyt myöskin yleisneuvonnan tarpeellisuutta ja laajentamista sekä sen sisällön uudistamista nykyoloja vastaavaksi. Samoin on valtion asettama pientilatoimikunta julkaissut tänä vuonna mietinnön, jossa käsitellään tukiviljelijöiden, joihin kuuluvat 0.5—4.99 ha viljeltyä maata omistavat viljelijät, taloudellista asemaa sekä toimenpiteitä tämän viljelijäryhmän taloudellisen aseman parantamiseksi. Toimikunta tekee mietinnössään useita ehdotuksia myös neuvontatoiminnasta ja koulutuksesta.

Maatalouden piiriin kuuluva harjoittelu on jo vuodesta 1907 lukien ollut maassamme järjestetty. Se jakautuu tarkoituksensa mukaisesti ryhmiin, joista maatalousharjoittelun valvovat alemmat maatalouskoulut, karjanhoitoharjoittelun puutarhurikoulu, puutarhaharjoittelun puutarhurikoulu ja maataloudellisen kotitalousharjoittelun emäntäkoulut. Yliopistolla on oma harjoittelulaitoksensa maatalous-metsätieteellisessä tiedekunnassa opiskelevia varten. Myös kansainvälistä harjoittelijoiden vaihtoa samoin kuin ulkomailla, pääasiassa muissa pohjoismaissa, harjoittelua on jossain määrin esiintynyt. Välttävänä elimenä on kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön harjoittelijainvaihtotoimisto.

Merkittävän lisän maatalousopetukseen ja nuorison ohjaukseen maatalouden piiriin tulee meillä antamaan hiljattain vahvistetussa kansakoululaissa mainittu kansalaiskoulu ja sen maatalouslinja, jolla 13—15 vuotiaille oppivelvollisille annetaan ohjausta maataloudessa ja sen alkeissa. Myös maatalouskerhotoiminta on osoittautunut huomattavaksi tekijäksi tässä suhteessa. Eräissä maaseudun

oppikouluissa annetaan opetusta myös maataloudessa. Se on kuitenkin vähäistä yleiseen tarpeeseen nähden. Tämän vuoksi onkin valtion asettama maatalousopistotoimikunta mietinnössään V/1950 ehdottanut keskikoulun kurssiin pohjautuvien maamiesopistojen perustamista. Suunnitelma voitaneenkin lähi-vuosina toteuttaa.

Suosituksessa on erityistä huomiota kiinnitetty myös opetusmenetelmiin ja -välineisiin. Erikoisesti on korostettu audiovisuaalisten välineiden merkitystä. Opetus- ja kouluviranomaisten sekä maatalouden eri valistusjärjestöjen taholta on viime vuosina pyritty tämän tärkeän opetusvälineen kehittämiseen. Valtion opetuselokuvaroimikunnassa on myös maatalous edustettuna. Pohjoismaisten maataloustutkijan yhdistyksen opetus- ja neuvontajaostossa on asiaa useaan otteeseen käsitelty ja sen sekä erilaisten opetus- ja maatalousjärjestöjen omistaman filmitihtiön kanssa päästy hedelmälliseen yhteistoimintaan vastaavien muiden pohjoismaiden järjestöjen kanssa.

Muut suosituksessa mainitut ohjelmakohdat ovat maassamme suureksi osaksi toteutetut. Tästä huolimatta on kuitenkin maatalousopetuksen suhteen vielä paljon kehittämisen varaa. Ammattikoulutusprosentti on maassamme muihin pohjoismaihin verrattuna alhaisin, pienempien tilasuuruuksien kohdalla melkein olematon, vain 2—3 %, yleisen koulutusprosentin ollessa 6.4. Varsinaista ammattikoulutustoimintaa olisi sen vuoksi edelleen tehostettava ja monipuolistettava. Maataloudellisten neuvontajärjestöjen toimintaa olisi samoin laajennettava erityisesti lyhyiden kurssien, mutta myös henkilökohtaisen ohjauksen muodossa. Entistä läheisempi yhteistoiminta maatalousammattikoulujen ja järjestöjen välillä niinikään olisi varmaan tässä suhteessa merkityksellistä.

Kun suosituksessa mainittuja periaatteita ja menetelmiä on meidän maassamme, kuten edellä sanotusta ilmenee, sangen laajassa mittassa pyritty toteuttamaan ja kun juuri näinä vuosina valmistuneita tai uusittuja koulutusohjelmia laadittaessa jo on koetettu mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon suosituksen sisältämiä ohjeita ja suuntaviivoja, ei Hallituksen mielestä, vaikka se pitääkin suositusta ja siihen sisältyviä neuvoja ja viitteitä kaikin puolin asianmukaisina ja meilläkin edelleen ohjeiksi sopivina, suositus

tässä vaiheessa anna aiheetta enempiin toimenpiteisiin.

Suositus (N:o 102), joka koskee työntekijäin hyvinvointia ja viihtyvyyttä edistäviä toimenpiteitä.

Senjälkeen kun asiasta oli hankittu jäsenvaltioiden lausunnot, oli puheena oleva kysymys ollut ensimmäisessä käsittelyssä vuoden 1955 konferenssissa. Toisessa käsittelyssä hyväksyttiin kysymyksestä suositus äänimäärin 185—37. Vastaan äänestäneet olivat työnantajaryhmään kuuluvia. Heidän mielestään suositus sisältää eräitä liian yksityiskohtaisia ohjeita, joitten asemesta vain muutamien tärkeimpien periaatteiden sisällyttäminen suositukseen olisi ollut riittävä.

Suosituksessa mainitut toimenpiteet on tarkoitettu ulottumaan sekä julkisten että yksityisten yritysten palveluksessa olevia koskivaksi, maataloudessa ja meriliikenteessä työskenteleviä lukuunottamatta. Toimenpiteisiin voidaan ryhtyä joko julkisten viranomaisten toimesta tai yksityisestä aloitteesta ja voidaan niitä toteuttaa lainsäädännön, työehtosopimusten tai muiden asianmukaisten menettelmien nojalla.

Suosituksessa annetaan suhteellisen yksityiskohtaisia ohjeita työntekijäin työpaikalla tapahtuvasta ruokailusta, sitä varten tarpeellisista järjestelyistä ja muista tässä yhteydessä huomioon otettavista näkökohdista. Samaten sisältyy suositukseen kehoitus istuimien hankkimisesta ja ohjeet niiden laadusta sekä levähdysmahdollisuuksien järjestämisestä sitä kaipaaville työntekijöille. Niinikään pidetään suotavana erilaisia järjestelyjä työntekijäin vapaa-ajan viettoa silmälläpitäen samoin kuin työntekijäin työmatkojen helpottamiseksi. Tällaisen työntekijäin viihtyvyyttä edistävän toiminnan organisatoorisista järjestelyistä ja sen rahoittamisesta esitetään suosituksessa samoin erinäisiä näkökohtia ja ohjeita.

Puheena olevan asiakirjan johdannossa konferenssi ilmoittaa suosittelevansa, että suosituksessa mainittuja määräyksiä sovellettaisiin niin täydellisesti ja niin nopeasti kuin olosuhteet maassa sallivat ja että kukin jäsenvaltio selostaisi Kansainväliselle työtoimistolle, sen mukaisesti kuin työjärjestön

hallintoneuvosto päättää, mihin toimenpiteisiin maassa tässä suhteessa on ryhdytty.

Suomessa on suosituksen tarkoittamat järjestelyt työntekijäin hyvinvoinnin ja viihtyvyyden lisäämiseksi hoidettu suureksi osaksi paikallisesti ja vapaaehtoisuuden pohjalla. Voimassa oleva työturvallisuuslaki (104/30) samoin kuin eräät muut lait asettavat kuitenkin työnantajille tiettyjä velvoituksia tässä suhteessa. Eräiltä osin voivat tuotantokomiteat vaikuttaa näiden asiain esille ottamiseen. Viime aikoina on myöskin työehtosopimukseen ruvettu ottamaan määräyksiä suosituksen tarkoittamien järjestelyjen aikaansaamiseksi, joskin se seikka, että työehtosopimukset meillä yleensä ovat koko maata käsittäviä, ei varsinaisesti ole omiaan edistämään tätä menettelyä. Työolojen erilaisuudesta ja paikallisista oloista johtuen on puheena olevien järjestelyjen täytynyt jäädä lähinnä työnantajien sekä osittain myöskin ammattientarkastajan harkinnasta riippuviksi.

Varsinkin suuremmissa työpaikoissa ja yrityksissä on täten kuitenkin aikaansaatu tyydyttäviä tuloksia ja kehitys on jatkuvasti

paranemassa. Sikäli kuin kysymyksessä ovat pienet ja tilapäiset tai siirtyvät työmaat, ovat työntekijäin hyvinvoinnin ja viihtyvyyden lisäämistä tarkoittavat järjestelyt pakostakin jääneet suhteellisen rajoitetuiksi. Suomen oloja silmälläpitäen näyttää myöskin kyseenalaiselta, voidaanko suosituksen esittelemiä järjestelyjä riittävässä määrässä toteuttaa esimerkiksi metsä-, uitto-, huoneenrakennus- ja tierakennustöissä.

Kun Eduskunnassa paraikaa viimeistelyvaiheessa olevaa uutta työturvallisuuslakia valmisteltaessa on otettu huomioon eräitä suosituksessa mainittuja näkökohtia ja kun ammattientarkastusviranomaiset tämän ja eräiden muidenkin lakien nojalla voivat edistää suosituksessa tarkoitettua hyvinvointia ja viihtyvyyttä ja kun lisäksi nämä asiat kuuluvat tuotantokomiteoiden toimialaan, ei Hallitus, vaikka se pitää suosituksessa esitettyjen järjestelyjen olevan suositeltavia entistä laajemmassa mitassa eri työpaikoilla toteutettaviksi, katso suosituksen tässä vaiheessa antavan aihetta erityisiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 1957.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Sosiaaliministeri *Heikki Waris.*

Suosituksset suomenkielisinä käännöksinä.

Suositus (N:o 101), joka koskee maatalouden ammattikoulutusta.

Kansainvälisen työjärjestön yleinen konferenssi,

aloitettuaan Kansainvälisen työtoimiston hallintoneuvoston kokoonkutsutuna Genevessä 6 päivänä kesäkuuta 1956 kolmannenkymmenennennyhdeksannen istuntokautensa,

päätettyään hyväksyä eräitä ehdotuksia, jotka koskevat maatalouden ammattikoulutusta, mikä kysymys on neljäntenä kohtana istuntokauden työjärjestyksessä, sekä

päätettyään, että nämä ehdotukset laaditaan suosituksen muotoon,

hyväksyy tänä 26 päivänä kesäkuuta 1956 seuraavan suosituksen, jonka nimenä on „Maatalouden ammattikoulutusta koskeva suositus, 1956”:

Ottaen huomioon, että Kansainvälinen työkonferenssi hyväksyi kolmannella istuntokaudellaan maatalouden ammattiopetusta koskevan suosituksen, 1921, jossa esitetään, että jokaisen jäsenvaltion tulisi koettaa kehittää maatalouden ammattiopetusta ja järjestää erityisesti maatalouden palkansaajille tilaisuus saada tätä opetusta samoilla ehdoilla kuin muut maatalousalalla työskentelevät henkilöt;

ottaen huomioon, että Kansainvälinen työkonferenssi on harkinnut yksityiskohtaisesti ammattikoulutuskysymystä yleensä ja että se nimenomaan on hyväksynyt ammattikoulutusta koskevan suosituksen, 1939, sekä täysikäisten ammattikoulutusta koskevan suosituksen, 1950;

ottaen huomioon, että Kansainvälisen työjärjestön pysyvä maatalouskomitea on tutkinut maatalouden ammattikoulutuksen erikoisnäkökohtia ja esittänyt niitä koskevia ehdotuksia sekä

ottaen huomioon, että jäsenvaltioiden olisi luotava tai kehitettävä sopivia maatalouden ammattikoulujärjestelmiä,

konferenssi suosittelee, että kukin jäsenvaltio soveltaisi seuraavia määräyksiä niin pian kuin maan olosuhteet sen sallivat ja selostaisi Kansainväliselle työtoimistolle, sen mukaisesti kuin hallintoneuvosto tulee päättämään, mihin toimenpiteisiin on ryhdytty niiden täytäntöön panemiseksi.

I. Koulutuksen periaatteet ja päämäärät.

1. Maan julkisten viranomaisten ja muiden sopivien elinten tai näiden molempien yhdessä tulisi huolehtia siitä, että maatalouden ammattikoulutus suunnitellaan ja järjestetään tehokkaan, järkipäisen, järjestelmällisen ja yhtenäisen ohjelman mukaan.

2. (1) Maatalouden ammattikoulutuksen päämäärät olisi selvästi määriteltävä kussakin maassa ja siinä yhteydessä olisi erityisesti otettava huomioon, että on tarpeellista

- a) opettaa maatalousväestön eri ryhmiin kuuluville miehille ja naisille (sekatyöntekijät, erikoistyöntekijät, työnjohtajat, tilanhoitajat, talonpojat ja talonemännät) tietoja ja taitoja, joita he tarvitsevat ammatissaan, saattaa heidät tietoisiksi heidän työnsä yhteiskunnallisesta merkityksestä sekä yleensä korostaa suurelle yleisölle maatalousammatin arvoa;
- b) käyttää tehokkaammin hyväksi maata ja muita luonnonvaroja, työvoimaa ja maatalouspääomaa;
- c) suojella maaperää ja muita maataloudelle tärkeitä luonnonvaroja;
- d) lisätä maatalouden työtehoa, tuotantoa ja tuottavuutta ja parantaa maataloustuotteiden laatua ja valmistusta sekä niiden asianmukaista käsittelyä tilalla

markkinoinnin helpottamista ja erityisesti ravitsemustason kohottamista silmällä pitäen;

- e) lisätä tuloja ja kohottaa elintasoa, lisätä työ- ja ylenemismahdollisuuksia sekä parantaa työoloja maataloudessa, jotta täten osaltaan tasotettaisiin sitä epäsuhdetta, mikä näissä suhteissa vallitsee maatalouden ja muiden ammattien välillä;
- f) edistää koneellistamista, missä se on asianmukaista ja lisätä maataloustyön turvallisuutta sekä keventää maatalouden töitä erityisesti naisten ja lasten osalta;
- g) saada työllisyyskysymyksessä aikaan oikea tasapaino maatalouden ja muiden elinkeinoelämän alojen välille;
- h) järjestää asianmukaista ammatinvalinnan ohjausta maalaisnuorisolle;
- i) rohkaista sopivalla tavalla nuoria henkilöitä hakeutumaan riittävässä määrässä maatalouden eri aloille;
- j) ratkaista maataloudessa esiintyvät kausityöttömyys- ja vajaatyöllisyyskysymykset;
- k) täyttää kuilu, joka on syntynyt maataloustuotannon alalla tapahtuneen teknillisen edistyksen ja sen käytäntöön soveltamisen välillä;
- l) yleensä lisätä maalaiselämän viihtyvyyttä ja toimia siten, että maataloustyö tuottaisi tekijälleen suuremman tyydytyksen.

(2) Tätä varten koulutuksella olisi pyrittävä perehdyttämään oppilaat asianmukaiseen työtekniikkaan ja asianmukaisiin työmenetelmiin, kehittämään heidän arvostelukykyään ja tarvittaessa opettamaan heitä maataloustöiden järjestelyssä sekä opettamaan heille maatalousyrityksen hoidon periaatteita ja käytäntöä; koulutusta olisi kehitettävä asteittain maalaisväestön oppimiskyvyn mukaan ottamalla tällöin huomioon mm. sen taloudellinen ja sosiaalinen kehitystaso ja olisi koulutus suunniteltava siten, että maalaisväestö voi saada, siinä määrin kuin on mahdollista, sellaisen opetuksen ja koulutuksen, joka kokonaisuutena ottaen vastaa kaupunkilaisväestön saamaa opetusta ja koulutusta.

II. Koulutuksen laajuus.

3. (1) Maatalouden ammattikoulutusohjelman tulisi ulottua koskemaan koko maatalousväestöä rotuun, uskontoon, kansallisuuteen tai sukupuoleen katsomatta, sekä olla riippumaton siitä, minkälainen on asianomaisten henkilöiden juriidinen suhde maahan, esim. nykyiset ja tulevat maanviljelijät ja maataloustyöntekijät, näihin luettuna kausityöntekijät, maatalouden naistyövoima ja maatalouteen läheisesti liittyvissä ammateissa työskentelevät työntekijät.

(2) Tarvittaessa voitaisiin ohjelma alkuvaiheessa ja takapajuisissa maissa rajoittaa koskemaan henkilöitä, jotka ovat parhaiten tavoitettavissa ja joita käytettävissä olevan henkilökunnan avulla tehokkaimmin voitaisiin opettaa, sekä toisaalta alueita ja henkilöryhmiä, joiden kohdalla koulutustarve on suurin ja joiden suhteen koulutus voi tuottaa näkyvimmit tulokset.

(3) Takapajuisissa maissa, joissa koulutusmahdollisuudet puuttuvat, tulisi ensimäisiin toimenpiteisiin kuulua ammattitaitoisien opettaja- ja ohjaajakunnan muodostaminen maalaiselämään perehtyneistä ja kokeneista henkilöistä, joilla itsellään mikäli mahdollista on kokemusta maata viljelevän väestön elämäntavasta ja työstä.

(4) Silloinkin kun ei ole käytettävissä tällaisia ammattitaitoisia opettajia tai ohjaajia, olisi annettava kaikkea mahdollista apua, jotta voitaisiin järjestää koulutusmahdollisuuksia maatalousyrityksiin tai maatiloille, joissa isäntä on siinä määrin ammattiinsa perehtynyt, että pystyy antamaan käytännöllistä opetusta.

4. (1) Takapajuisissa maissa olisi annettava etusija luku- ja kirjoitustaidon opettamista tarkoittaville ohjelmille. Ennen ammattikoulutusta tai sen yhteydessä olisi yleensä annettava yleisopetusta, joka käsittelee perustavaa laatua olevien aineiden opiskelua asianomaisessa maassa hyväksytyjen säännösten mukaisesti. Kun ammattikoulutusta annetaan koulussa, olisi yleisopetusta annettava paitsi ennen sitä, myös rinnan sen kanssa.

(2) Maatalouden ammattikoulutusohjelmiin tulisi sisältyä, mikäli mahdollista, tietopuolista ammattiopetusta sekä maatalouteen läheisesti liittyviä yleisluontoisia aineita, ku-

ten maaseudun sosiaalisia olosuhteita koskevia kysymyksiä.

5. Koulutusohjelmaa laadittaessa olisi otettava huomioon

- a) koulutettavat henkilöt ja koulutuksella saavutettavan ammattitaidon taso;
- b) maatalouden rakenne, maataloudessa saavutettu kehitysaste sekä maataloustuotannon laatu;
- c) maaseudun työmarkkinoiden kehitys-suunta sekä työvoiman liikkuvaisuus-aste ja -tarve;
- d) maalaisyhdyksien sosiaalinen elämä, tavat ja traditiot sekä ajattelutapa ja
- e) kansallisen politiikan yleissuuntaus näissä kysymyksissä.

6. (1) Mikäli mahdollista ja asianmukaista, tulisi maatalousväestön ammattikoulutukseen sisältyä lisäopetusta etenkin maataloustyökalujen valmistuksessa ja korjaamisessa, maatalouskoneiden kunnossapidossa ja yksinkertaisissa korjauksissa, maataloustuotteiden käsittelyssä sekä maatalousrakennusten rakentamisessa ja kunnossapidossa.

(2) Seuduilla, joilla esiintyy vajaatyöllisyyttä tai sen uhkaa, olisi harkittava, mikäli on mahdollista ja asianmukaista, kursien järjestämistä sekä maatalouden että muissakin käsityöammateissa sekä miehille että naisille lisätyömahdollisuuksien tai muunlaisten työmahdollisuuksien hankkimiseksi heille.

III. Koulutusmenetelmät.

Ammattikoulutusta edeltävä perusopetus.

7. Olisi ryhdyttävä sopiviin toimenpiteisiin, jotta opetus saavuttaisi saman tason kaupungeissa ja maaseudulla ja että sillä olisi yhteinen pohja. Maalaiskansakoulujen opetusmenetelmissä ja tarvittaessa niiden opinto-ohjelmissä olisi otettava huomioon maaseudun erikoistarpeet ja siellä elävien lasten ympäristö.

8. Sitä silmällä pitäen, että voitaisiin antaa perusteelliset ja laajat yleistiedot ja opettaa oppilaat pitämään arvossa luontoa sekä kehittää heidän kätevyytään ja huomio-kykyään, olisi kansakouluissa annettavaa tie-

topuolista luokkaopetusta täydennettävä, mikäli mahdollista, koulun opetusohjelmaan kuuluvilla käytännöllisillä kursseilla koulupuutarhan hoidossa ja kotiteollisuudessa. Tämä käytännöllinen opetus ei saisi vaikuttaa häiritsevästi yleisopetuksen kursseihin ja ohjelmiin.

9. Takapajuisten seutujen maalaisyhdyksissä perusopetusta olisi käytettävä, yhtenäisen ohjelman puitteissa, tietojen antamiseen teknillisistä parannuksista maataloudessa ja sellaisista asioista kuin maaseudun elinkeinoista, terveydenhoidosta, puhtaudesta ja havainto-opista, lastenhoidosta, ruoka-aineiden säilytyksestä, asunto-oloista, kunnallisista asioista sekä liikenteestä. Erityistä huolta olisi pantava takapajuisten maiden maatalousväestön heikommassa asemassa olevien erityisesti heimoasteella elävien ryhmien, jotka käyttävät alkeellisia maatalousmenetelmiä ja joiden elintaso on hyvin alhainen, asianmukaiseen koulutukseen.

Oppikoulujen maatalousopetus.

10. 1) Mikäli on asianmukaista ja mikäli oppikoulussa ei anneta varsinaista maatalouden ammattiopetusta, tulisi maatalousopetuksen olla yleisluontoista. Maaseudulla tämä opetus olisi sovitettava maan ja paikkakunnan olosuhteita vastaavaksi. Silloin kun ei anneta minkäänlaista maatalousopetusta, olisi ryhdyttävä toimenpiteisiin tällaisen opetuksen ottamiseksi asteittain maalaisoppikoulujen opetusohjelmiin. Tämä opetus ei saisi vaikuttaa häiritsevästi yleisopetuksen kursseihin ja ohjelmiin.

2) Tätä opetusta olisi täydennettävä, mikäli mahdollista, koulutilalla, koetilalla tai muulla tilalla tapahtuvalla käytännöllisellä työskentelyllä, edellytettynä, että se rajoitetaan opetustarvetta vastaavaksi.

Maatalousammattikoulut

11. Olisi perustettava maatalousammattikouluja, jotka antavat sopivaksi katsottavan ajan kestävästä opetuksesta maataloustöissä, maataloustuotteiden valmistamisessa ja markkinoinnissa, maatalousyrittäjien hoidossa ja johdossa sekä muissa sopivissa aineissa.

12. Ammattikoulutusohjelmaa pitemmälle kehitettäessä olisi perustettava:

- a) maatalouden erikoisaloilla opetusta antavia kouluja tai erikoisosastoja, joihin otetaan oppilaiksi sekä miehiä että naisia;
- b) maataloustyöntekijöiden erikoisryhmille koulutusta antavia tai maataloudessa tarpeellisia erikoistaitoja opettavia kouluja tai erikoisosastoja, joihin otetaan oppilaaksi sekä miehiä että naisia;
- c) maaseudun kotitaloudessa opetusta antavia kouluja tai erikoisosastoja.

13. Mikäli mahdollista ja asianmukaista, tulisi maatalousammattikouluilla olla käytävissä maatila, jotta ne voisivat yhdistää opetuksen maataloustyöhön ja antaa oppilaille tilaisuuden tarpeelliseen käytännölliseen harjoitteluun. Mikäli tämä ei ole mahdollista tai mikäli on tarpeen täydentää tällaista koulutusta, olisi ryhdyttävä toimenpiteisiin, jotta tarpeellinen käytännöllinen harjoittelu voitaisiin saada sopivissa maatalousyrityksissä tai koecasemilla, jolloin tällainen harjoittelu olisi tietysti rajoitettava oppilaiden koulutustarvetta vastaavaksi.

14. Maatalousammattikouluja perustettaessa olisi harkittava:

- a) etenkin maissa, joissa on suuria maatalousyrityksiä ja alhainen väestötiheys, niitä etuja, joita voi olla siitä, että oppilaille järjestetään mahdollisuus täydellisen tai osittaisen täysihoidon saantiin näiden koulujen yhteydessä;
- b) yhdyskunnissa, joiden sivistystaso on kyllin korkea, syrjäseutujen maataloustyöntekijöitä silmälläpitäen, kirjekursien järjestämistä ja radion käyttöä, jolloin tällaista opetusta täydennettäisiin, mikäli mahdollista, lisäopiskelulla sisäoppilaitoksissa;
- c) audiovisuaalisten opetusvälineiden käyttöä.

Lyhytaikaiset kurssit.

15. 1) Lyhytaikaisia kursseja, määrättyinä vuodenaikana tai iltaisin pidettäviä sekä

kiertäviä kursseja, olisi pidettävä erityisen sopivina:

- a) jotta saataisiin pienviljelijäin ja maataloustyöntekijäin pojat ja tyttäret täydentämään ammattitaitoaan ja yleistietojaan;
- b) teknillisten parannusten ja uusien teknillisten keksintöjen selostamiseen erikoisammattimiehille tahi talonpojille ja maataloustyöntekijöille;
- c) erikoistietojen ja menetelmien, kuten jonkin määrätyn kasvilajin viljelyn, eläinten hoidon ja ruokinnan, työkalujen tai koneiden hoidon ja käytön, maatalousyrityksen yleisen hoidon ja maataloudessa esiintyvien vahingollisten kasvi- ja eläintautien sekä tuhohyönteisten hävittämisen opettamiseen.

2) Tällaiset kurssit olisi järjestettävä silloin, kun paikkakunnalla ilmenee tarvetta, eivätkä ne saisi korvata pitempiä kursseja, mikäli sellaisten järjestäminen osoittautuu mahdolliseksi ja toivottavaksi.

Harjoittelijain koulutus maatalousyrityksissä.

16. 1) Milloin on tarpeen ja asianmukaista, olisi julkisten viranomaisten ja muiden sopivien elinten tai näiden yhdessä huolehdittava harjoittelijoiden sijoittamisesta valituille maanviljelystiloille tulevien maataloudenharjoittajain koulutuksen täydentämiseksi ja erityisesti alueille, joilla maatalous teknillisessä mielessä on suhteellisen korkealla tasolla; riittävän yleisopetuksen olisi yleensä edelletävä tällaista koulutusta ja koulutuksessa olisi otettava huomioon kysymyksessä olevalle alueelle ominainen maatalousmuoto, olipa se sitten kylä, suurtila tahi plantaasi, osuustoiminnallinen maatalousyritys, ryhmäasutus taikka pieni tai keskisuuri tila.

2) Maatalousyrityksen, jossa koulutus annetaan, tulisi olla edustava ja se olisi valittava huolellisesti ottaen huomioon, että tarvittaessa on myös mahdollisuus käyttää muuta maatalousyritystä kuin asianomaisten omaa kotitilaa. Tilalla annettua koulutusta olisi täydennettävä, mikäli mahdollista, tietopuolisella opetuksella.

Neuvontatoiminta.

17. 1) Neuvontatoimintaa olisi järjestettävä ja kehitettävä maan kehitystason sallimassa määrässä siinä tarkoituksessa, että maataloudenharjoittajille ilmoitettaisiin käytännöllisellä tavalla tieteellisten tutkimusten tuloksista ja että asianomaisten elinten huomio kiinnitettäisiin maataloudenharjoittajain ammatillisiin pulmakysymyksiin.

2) Maataloudenharjoittajia ja maatalousjärjestöjä, työnantaja ja työntekijäjärjestöt niihin luettuina, olisi rohkaistava laatimaan omia tiedotusohjelmia ja ne olisi joka tapauksessa saatava mukaan virallisia ohjelmia ja muita kasvatuksellisia toimintamuotoja täytäntöön pantaessa.

18. Siihen nähden, että takapajuisissa maissa on paikallaan laatia yksinkertaisia ja käytännöllisiä ammattikoulutusohjelmia, joita voidaan laajentaa sekä sisällön että soveltamisalueen puolesta, olisi kiinnitettävä huomiota siihen, että neuvontatoiminnalla on erityisen tärkeä osuus kehitettäessä näitä ohjelmia ja pantaessa täytäntöön maatalouden kehittämistä koskevia suunnitelmia.

19. Neuvottelutoimintaa harjoittavien elinten tulisi tarvittaessa osallistua muiden asianomaisten elinten kanssa nuoriso-ohjelmien kehittämiseen, nuorten maatalouskerhojen perustamiseen sekä koti- ja yhteiskuntaelämää koskevien ohjelmien kehittämiseen.

Oppilaskoulutus.

20. 1) Kun maatalous on tyydyttävästi järjestetty ja kun vallitseva käytäntö oikeuttaa siihen, olisi harkittava mahdollisuutta ammattioppilaskoulutuksen järjestelmän käyttöönottamiseen.

2) Tällaista järjestelmää suunniteltaessa olisi erityisesti otettava huomioon maatalouden erikoisalojen, eri alueiden ja työntekijäryhmien tarpeet; ammattioppi olisi annettava sisäoppilaitoksissa tai maatalousyrityksissä, jotka ottaen huomioon ohjaajien tai isäntien sopivuuden, on asianmukaisesti hyväksytty.

3) Asianomaisten viranomaisen tai asianomaisten viranomaisen olisi hyväksyttävä järjestelyt, jotka koskevat opetusta ammattioppilaitoksen valitsemalla maatalousalalla,

ammattioppilaitokselle annettujen tehtävien rajoittamista hänen koulutukselleen tarpeellisiin töihin, työvälineiden hankkimista sekä hänen velvollisuuttaan seurata yleis- ja ammattiopetusta antavien oppilaitosten kursseja.

4) Edellisissä kohdissa mainittuihin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä lainsäädäntöteitse, ammattioppilaitosten koulutusta valvojen julkisten elinten päätöksellä, työehtosopimuksella, yhdistelemällä näitä eri tapoja tai muulla sopivalla järjestelyllä.

21. Edustavien työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen, mikäli niitä on, tulisi täysin tasavertoisina osallistua ammattioppilaskoulutuksen suunnitteluun, käytännölliseen soveltamiseen ja valvontaan.

22. 1) Ammattioppilaitoksi olisi hyväksyttävä riittävän kelpoisuuden omaavat pyrkijät, jotka ovat osoittaneet ilmeistä halua antaa maatalousalalla ja jotka ovat suorittaneet tai tulevat suorittaneeksi oppivelvollisuutensa.

2) Oppilaitteen hyväksyminen ja ammattioppilaitosten valvonta olisi uskottava sille laissa tai muulla tavoin määrätyleis- tai opetusviranomaiselle, jonka katsotaan siihen parhaiten sopivan maan olosuhteiden kannalta.

3) Määrättäessä koulutettavaksi sijoitettavien ammattioppilaitosten lukumäärää, olisi kysymyksessä olevassa maatalousyrityksessä työskentelevien ammattitaitoisten aikuisten työntekijöiden määrä otettava huomioon, ajatellen tällöin sekä ammattioppilaitosten että aikuisten työntekijöiden etua.

4) Oppilaitteen päätyttyä tyydyttävästi olisi oppilaitosta pidettävä ammattitaitoisena työntekijänä ja asianomaisten viranomaisen olisi annettava hänelle sitä koskeva todistus.

23. 1) Ammattioppilaitosten työehdoissa, määrättiin ne osapuolten välisellä sopimuksella, työehtosopimuksella, lainsäädäntöteitse tai muulla tavalla, olisi selvästi ilmoitettava sekä isännän että ammattioppilaitoksen velvollisuudet, oppilaitteen pituus, niiden tietojen ja taitojen määrä, jotka ammattioppilaitoksella on hankittava pystyäkseen tyydyttävästi suorittamaan maataloustöitä sekä ammattioppilaitokselle mahdollisesti pantu velvollisuus seurata yleis- ja ammattiopetusta antavien oppilaitosten kursseja. Ehdoissa olisi myös ilmoi-

tettava, että ammattioppilailta vaadittavat työt on rajoitettava hänen koulutukselleen tarpeellisiin töihin ja että mahdollisesti erimielisyydet on alistettava asianomaisten viranomaisten ratkaistavaksi.

2) Ammattioppilaiden vähimmäispalkka, palkankorotukset, työaika, loma, ruokailu ja asunto, vakuutus sekä sairausedut ja työtapaturmien korvaaminen olisi järjestettävä lainsäädännöllä, asianomaisen viranomaisen antamilla säännöksillä, välimiespäätöksellä, työehtosopimuksella tahi näitä kysymyksiä käsittelevien erikoiselinten päätöksellä.

3) Edustavien työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen, mikäli niitä on, tulisi tasavertoisina osallistua ammattioppilaiden työehtojen määrittelyyn, soveltamiseen ja valvontaan.

24. 1) Oppilaskoulutuksen varhaisemmassa vaiheessa olisi laadittava koulutuksen edistymistä koskeva arvio, josta ilmenee suoritettu työ, oppiajan pituus, saavutetun ammattitaidon taso sekä yleensä että määrätynlaisten töiden suorittamisessa; tätä arviointia olisi tarvittaessa täydennettävä käytännöllisillä työkokeilla.

2) Oppilaskoulutuksen myöhemmissä vaiheissa tai kun opetusohjelmaa on kehitetty pitemmälle, olisi asianomaisen viranomaisen otettava selville, onko koulutuksella saavutettu tyydyttävä tulos. Tätä varten olisi syytä harkita käytännöllisten ja tietopuolisten kokeiden toimeenpanoa sekä yleisessä maataloudessa että ammattioppilaiden valitsemalla maatalouden erikoisalalla.

Opettajien ja maaseudun toiminnanjohtajien koulutus.

25. 1) Kaikissa maatalouden ammattikoulutusohjelmissa olisi annettava etusija opettajiston ja niiden virkailijoiden koulutukselle, jotka hoitavat maataloutta ja sen sivuelinkeinoja koskevia kysymyksiä. Näillä tulisi olla, mikäli mahdollista, henkilökohtaista kokemusta maalaiselämästä ja maataloustyöstä.

2) Tätä koulutusta olisi tarvittaessa joudutettava mm. seuraavilla toimenpiteillä:

- a) sopivan tyyppisten oppilaitosten perustamisella;

- b) maaseudun kehittämisen, sekä havainto-opetus- ja koulutuskeskusten perustamisella;

- c) lyhytaikaisten jatkokoulutuskurssien järjestämisellä yleisissä maatalousoppilaitoksissa tutkintonsa suorittaneita varten; näillä kursseilla olisi käsiteltävä, mikäli on tarpeen, sekä opetus- ja hallintokysymyksiä että työhön liittyviä teknillisiä kysymyksiä, jotta kurssien osanottajat voitaisiin paremmin valmentaa antamaan maatalouden tarpeita vastaavaa ammattiopetusta, jossa otetaan huomioon nykyaikainen tekniikka.

26. Ylempien maatalousoppilaitosten opettajilla ja ohjaajilla tulisi

- a) mieluummin olla yliopisto- tai sitä vastaava koulutus;
- b) olla tilaisuus pysytellä tiedoissaan ajan tasalla ja heitä olisi innostettava siihen esim. jatkokoulutuskurssien tai erityisten opintolomien avulla.

Opetusvälineet ja -aineisto.

27. Ammattikoulutuksessa käytettävät opetusvälineet ja -aineisto olisi suunniteltava tutkimuslaitosten tulosten ja muiden tieteellisten tietojen pohjalla; opettajien ja opiskelijoiden käytettäväksi olisi annettava tarpeekseen soveltuvaa aineistoa jatkuvasti, järjestelmällisesti ja järjestetysti.

28. 1) Siihen nähden, että maatalousainesten opetuksessa olisi erityisesti otettava huomioon alueellisesti ja paikalliset olosuhteet ja pulmakysymykset, olisi opetusvälineet ja -aineisto valittava niiden alueiden taloudellisen rakenteen mukaan, jolla oppilaat joutuvat työskentelemään.

2) Milloin opetusvälineet ja -aineet tuodaan muista maista tai muilta alueilta, ne olisi sovitettava niin hyvin kuin mahdollista paikallista tarvetta vastaaviksi.

29. Kun on useampia maita, joilla on samat erikoispiirteet ja samanlaisia ratkaisemattomia kysymyksiä, olisi harkittava mahdollisuutta, erityisesti ammattikoulutuksen alkuasteella, suunnitella maiden keskinäisillä neuvotteluilla tällaista maaryhmää varten yhdenmukainen opetusaineisto. Opetusaineiston vapaata vaihtoa olisi joka tapauksessa edistettävä.

30. Ammattikoulutusohjelmissa olisi annettava huomattava sija audio-visuaalisille opetusvälineille etenkin yhdyskunnissa, joissa lukutaidottomuus on suuri, joskaan tällaiset välineet eivät saisi korvata muita opetusvälineitä ja -menetelmiä. Olisi otettava huomioon rainojen ja varjokuvien käyttöön liittyvät erikoisedut.

IV. Maatalous- ja muut asianomaiset järjestöt.

31. Maataloudenharjoittajain ja maatalouden työntekijäin järjestöillä (ammattiyhdistykset mukaan luettuina), maatalousnaisten ja maalaisnuorisoin järjestöillä sekä muilla asianomaisilla järjestöillä, kuten osuustoimintayhdistyksillä, tulisi olla tärkeä osuus maatalouden ammattikoulutuksen kaikissa vaiheissa. Niitä olisi rohkaistava kaikin tavoin aktiivisesti osallistumaan tämän koulutuksen kehittämiseen.

V. Koko maata koskevat toimenpiteet.

32. 1) Vastuu ammattikoulutusohjelmasta olisi uskottava sille viranomaiselle tai niille viranomaisille, jotka voivat saavuttaa parhaimmat tulokset; milloin vastuu uskotaan yhteisesti useammalle viranomaiselle, olisi niiden noudatettava toimenpiteissään yhtenäisyyttä. Paikallisten viranomaisten tulisi osallistua koulutusohjelmien täytäntöönpanoon. Läheistä yhteistyötä olisi ylläpidettävä maatalouden työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen sekä muiden järjestöjen kanssa, joita asia koskee, mikäli tällaisia järjestöjä on.

2) Olisi edistettävä määrätyn yhtenäisyyden aikaansaamista yksityisten ja toisaalta julkisten viranomaisten järjestämien kursien välillä, niin että

- a) oppilaat voivat säännöllisesti siirtyä asteelta toiselle;
- b) eri alueiden tai erikoisalojen tarpeet otetaan huomioon kuitenkin edellytettynä, että koulutusohjelmat säilytetään, sopivassa määrässä yhdenmukaisina;
- c) maatalouden tutkimuslaitokset, valistustoimintaa harjoittavat elimet ja kaikki maatalousoppilaitokset saataisiin läheiseen yhteistyöhön.

33. 1) Asianomaisten viranomaisten olisi vähitellen laadittava yleissäännöksiä, jotka tarvittaessa voisivat vaihdella alueen mukaan ja jotka koskisivat esim. ammattikoulutuksen pääsyvaatimuksia maatalouden eri aloilla, koulutusaikaa ja kurssien pituutta, opetusvälineitä ja oppikirjoja, opettajien pätevyyttä ja heidän palkka- ja työehtojaan, luokkien suuruutta, oppisuunnitelmia, tutkintovaatimuksia ja olosuhteita, joiden vallitessa koulutus voidaan katsoa päättyneeksi. Näitä säännöksiä laadittaessa olisi ryhdyttävä sopiviin toimenpiteisiin maataloudenharjoittajain ja maataloustyöntekijäin edustavien järjestöjen sekä muiden järjestöjen, joita asia koskee, kuulemiseksi, mikäli tällaisia järjestöjä on.

2) Kaikissa vaiheissa olisi tuettava koulutuskurssien suunnittelemista ja järjestämistä koskevia yksityisiä aloitteita ja säännösten käytännöllinen soveltaminen olisi uskottava hyväksytyille oppilaitoksille, jotka ovat sopivien elimien valvonnassa, mikäli on tarpeen.

34. Vaikkakin useissa tapauksissa tarvitaan paikallista rahallista tukea ammattikoulutusohjelman täytäntöönpanoon, olisi myös julkisten viranomaisten edistettävä siinä määrin kuin katsotaan sopivaksi ja tarpeelliseksi julkista ja yksityistä ammattikoulutustoimintaa esim. myöntämällä varoja, asettamalla käytettäväksi maa-alueita, rakennuksia, kuljetusvälineitä, opetusvälineitä ja -aineistoa, osallistumalla koulutettavien elatus- ja palkkamenoihin koulutusaikana stipenden tai muulla tavoin sekä hyväksymällä vapaaoppilaitoksi maatalousopetusta antaviin sisäoppilaitoksiin asianmukaisen kelpoisuuden omaavia oppilaita, etenkin sellaisia, jotka eivät voi itse kustantaa koulutustaan.

35. 1) Julkisten viranomaisten, muiden sopivien elinten tai niiden molempien yhdessä, olisi pidettävä huoli siitä, että ammattikoulutusohjelma rinnastetaan julkisten viranomaisten muiden toimenpiteiden kanssa, jotka koskevat maataloutta. Erityisesti niiden olisi huolehdittava siitä, että koulutustoimintaa suunniteltaessa otetaan huomioon tulevien maataloustyöntekijäin työnsaanti- ja uudisasutusmahdollisuudet pitkällä tähtäimellä katsottuna sellaisina kuin ne näyttävät mm. maansaannin, luotonsaantimahdollisuuksien ja maataloustuotteiden markkinoinnin kannalta.

2) Julkisten viranomaisten, muiden sopivien elinten tai niiden molempien yhdessä olisi pyrittävä tarpeellisiin käytännöllisiin toimenpiteisiin helpottaakseen koulutuksensa päättäneiden oppilaiden työhön sijoittamista ja avustaakseen heitä sopivan tilan tai heidän koulutustaan ja ammattitaitoaan vastaavan työpaikan estämisessä.

36. Julkisten viranomaisten, muiden sopivien elinten tai niiden molempien yhdessä olisi kehitettävä koulutustoiminnan tehokkuuden arviointimenetelmiä, joilla voitaisiin esim. ottaa selville, voidaanko koulutuksella nostaa maatalouden elintaso, lisätä tuotantoa ja saavuttaa 2 momentissa mainitut päämäärät; niiden olisi myös usein tarkistettava, onko edistystä tapahtunut.

VI. Kansainväliset toimenpiteet.

27. 1) Milloin on mahdollista, varsinkin maiden suhteen, joissa maatalouden olosuhteet ovat samanlaiset, olisi edistettävä kansainvälistä maataloudenharjoittajien ja maataloustyöntekijöiden vaihtoa sekä maalaisnuorison, maatalousopettajien, tieteellistä tutkimustyötä tekevien ja asiantuntijoiden vaihtoa samoin kuin maataloutta koskevien tieteellisten julkaisujen vaihtoa.

2) Mikäli on tarkoituksenmukaista, olisi edistettävä kansainvälisten maatalouden tutkimus-, valistus- ja koulutuskeskusten perustamista sekä kansainvälisten kokousten järjestämistä maatalousalalla tieteellistä tutkimusta harjoittaville valistustyössä toimiville henkilöille ja maatalouskoulujen opettajille.

Suositus (N:o 102), joka koskee työntekijäin hyvinvointia ja viihtyvyyttä edistäviä toimenpiteitä.

Kansainvälisen työjärjestön yleinen konferenssi,

aloitettuaan Kansainvälisen työtoimiston hallintoneuvoston kokoonkutsutuna Genevessä 6 päivänä kesäkuuta 1956 kolmannenkymmenennenyhdessänsä istuntokautensa.

päätettyään hyväksyä eräitä ehdotuksia, jotka koskevat työntekijäin hyvinvointia ja viihtyvyyttä edistäviä toimenpiteitä, mikä kysymys on viidentenä kohtana istuntokauden työjärjestyksessä, sekä

päätettyään, että nämä ehdotukset laaditaan suosituksen muotoon,

hyväksyy tänä 26 päivänä kesäkuuta 1956 seuraavan suosituksen, jonka nimenä on „Työntekijäin hyvinvointia ja viihtyvyyttä koskeva suositus, 1956”:

Koska on toivottavaa määritellä eräitä periaatteita ja vahvistaa eräitä normeja, jotka koskevat seuraavia työntekijäin hyvinvointia ja viihtyvyyttä edistäviä toimenpiteitä:

- a) ruokailua yrityksessä tai sen läheisyydessä;
- b) lepoa yrityksessä tai sen läheisyydessä ja vapaa-ajan viettoa, loma-aikoja lukuunottamatta;
- c) kuljetusta työpaikalle ja takaisin, milloin yleiset liikenneyhteydet ovat riittämättömät tai hankalat;

konferenssi suosittelee, että seuraavia ohjeita sovellettaisiin niin täydellisesti ja niin nopeasti kuin olosuhteet maassa sen sallivat, joko yksityisten aloitteesta, julkisten viranomaisten toimesta tai muilla sopivilla toimenpiteillä ja että kukin jäsenvaltio selostaisi Kansainväliselle työtoimistolle, sen mukaisesti kuin hallintoneuvosto tulee päättämään, mihin toimenpiteisiin on ryhdytty niiden täytäntöön panemiseksi.

I. Soveltamisala.

1. Tätä suositusta olisi sovellettava julkisten tai yksityisten yritysten palveluksessa oleviin, ruumiillista tai ei-ruumiillista työtä tekeviin työntekijöihin, lukuunottamatta maataloudessa ja meriliikenteessä työskenteleviä.

2. Siinä tapauksessa, että syntyy epätoisuuksia siitä, onko tätä suositusta sovellettava tiettyyn yritykseen, olisi kysymys ratkaistava joko asianomaisten viranomaisen toimesta, asianomaisten työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kuulemisen jälkeen tai maan lainsäädännön taikka vallitsevan käytännön mukaisesti.

II. Soveltamistavat.

3. Siihen nähden, että hyvinvointia ja viihtyvyyttä edistävät toimenpiteet ja se käytäntö, joka liittyy näihin toimenpiteisiin, vaihtelevat eri maissa, voidaan tässä suosituksessa esitettyihin hyvinvointia ja viihtyvyyttä edistäviin toimenpiteisiin ryhtyä julkisten viranomaisten toimesta tai yksityisestä aloitteesta

- a) lainsäädännön nojalla;
- b) muulla tavalla, jonka asianomainen viranomainen on hyväksynyt kuultuaan työnantaja- ja työntekijäjärjestöjä; tai
- c) työehtosopimuksen nojalla tai muulla asianomaisten työnantajien ja työntekijöiden keskenään sopimalla tavalla.

III. Ruokailu.

A. Työmaaruokalat.

4. Yrityksiin tai niiden läheisyyteen olisi perustettava ja pidettävä toiminnassa sopivia aterioita tarjoavia työmaaruokaloita mikäli se on toivottavaa, kun otetaan huomioon yrityksen työntekijämäärä, työmaaruokaloiden tarve ja niiden odotettavissa oleva käyttö, muiden sopivien ruokailupaikkojen puuttuminen sekä muut erikoisolosuhteet.

5. Mikäli työmaaruokaloiden perustamisesta määrätään maan lainsäädännössä, olisi asianomaiselle viranomaiselle annettava valtuus vaatia työmaaruokaloiden perustamista ja toiminnassa pitämistä niissä yrityksissä tai yritysten läheisyydessä, joiden työntekijämäärä ylittää vahvistetun vähimmäismäärän tai joissa se on toivottavaa jonkin muun, asianomaisen viranomaisen harkitseman syyn vuoksi.

6. Mikäli työmaaruokaloiden perustaminen kuuluu lainsäädännön nojalla asetettujen tuotantokomiteoiden toimialaan, olisi näiden perustettava työmaaruokaloita yrityksiin, joissa niiden perustaminen ja toiminnassa pitäminen on toivottavaa.

7. Mikäli työmaaruokalat perustetaan työehtosopimuksen nojalla tai muilla paitsi 5 ja 6 kohdissa mainituilla tavoilla, toimenpiteiden tulisi koskea yrityksiä, joissa tällainen ruokala asianomaisten työnantajien ja työntekijöiden tekemän sopimuksen mukaan katsotaan jostain syystä toivottavaksi.

8. Asianomaisen viranomaisen tai muun

sopivan elimen olisi ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin tietojen, neuvonnan ja ohjauksen antamiseksi yksityisille yrityksille työmaaruokaloiden perustamista ja toimintaa koskevissa teknillisissä kysymyksissä.

9. 1) Mikäli tarkoituksenmukaisia julkaisuja ei jo ole, olisi asianomaisen viranomaisen tai muun sopivan elimen laadittava ja julkaistava ohjekirjanen, joka sisältää yksityiskohtaisia, maan oloihin sovellettuja tietoja, ehdotuksia ja neuvoja työmaaruokaloiden perustamis- ja toimintatavoista.

2) Tällaiseen ohjekirjaan tulisi sisältyä ehdotuksia

- a) työmaaruokaloiden sijoittamisesta kysymyksessä olevan yrityksen eri rakennuksia ja osastoja varten;
- b) yhteisten työmaaruokaloiden perustamisesta useampia yrityksiä varten, mikäli se on asianmukaista;
- c) työmaaruokalan sisäisestä järjestelystä: pinta-alaa, valaistusta, lämmitystä, lämpötilaa ja tuuletusta koskevat säännökset;
- d) työmaaruokalan tilojen suunnittelusta: ruokailuhuone tai -huoneet, tarjoilu-paikka, keittiö, astiainpesupaikka, ruoan säilytyspaikka, toimistohuone ja ruokalahenkilökunnan pukukaapit ja pesuhuone;
- e) työmaaruokalan varustamisesta, kalustamisesta ja somistamisesta: ruoan valmistamisesta ja keittämisessä tarvittavasta välineistöstä ja jäähdytys-, säilytys- ja pesulaitteista, keittämisessä käytettävän polttoaineen laadusta, ruokailuhuoneessa tai -huoneissa olevien pöytien ja tuolien malleista, maalausta ja somistamista koskevasta yleissuunnitelmasta;
- f) tarjoiltavien aterioiden laadusta: standardiaterioista, sellaisista standardiaterioista, joissa on valittavana eri ruokalajeja, ruokalistan mukaan valittavista aterioista, lääkärin määräämistä dieettiaterioista, erikoisaterioista epäterveellisissä ammateissa työskenteleviä varten, ja varhaisaamiaisesta, lounaasta tai muista aterioista vuorotyössä työskenteleviä varten;
- g) ravintolataloudellisista seikoista: ruoka-aineiden ravintoarvosta, ruokalistojen suunnittelusta ja ruokavalion tasapainottamisesta;

- h) työmaaruokalan tarjoilutavasta: lukuulta tai tiskiltä tapahtuvasta tarjoilusta, itsepalvelusta sekä tarjoilemisesta pöytiin, eri tarjoilutavoissa tarjottavasta henkilökunnasta;
- i) keittiön ja ruokailuhuoneiden hygieniasista vaatimuksista;
- j) rahoituskysymyksistä: rakentamiseen, varustamiseen ja kalustamiseen tarvittavasta alkupääomasta, kiinteistä kustannuksista ja ylläpidosta, elintarvikkeista ja henkilökunnasta aiheutuvista juoksevista menoista, kirjanpidosta ja aterioiden hinnoittelusta.

B. Tarjoiluhuoneet ja kiertävät tarjoiluvaunut.

10. 1) Yrityksiin, joihin ei voida perustaa sopivia aterioita tarjoavia työmaaruokaloita, ja mikäli on tarpeen ja mahdollista muihinkin yrityksiin työmaaruokaloitten lisäksi, olisi järjestettävä tarjoiluhuoneita tai kiertäviä tarjoiluvaunuja, joista myydään työntekijöille valmiita aterioita pakkauksessa tai einesruokaa sekä teetä, kahvia, maitoa tai muita juomia. Tarjoiluvaunuja ei saisi kuitenkaan viedä työpaikoille, joilla vaarallisten tai terveydelle vaarallisten työvaiheiden tähden työntekijöiden olisi vältettävä ateriointia ja juomista.

2) Jotkut näistä tarjoilumuodoista olisi asetettava työntekijöiden käytettäväksi ei vain aamiaisaikana tai vuorotyötä tekevien vuorojen vaihtuessa, vaan myös muina sallituina lepohetkinä ja työtaukena.

C. Ruokailuhuoneet ja muut asianmukaiset tilat.

11. 1) Yrityksiin, joihin ei voida perustaa sopivia aterioita tarjoavia työmaaruokaloita, ja mikäli on tarpeen ja mahdollista muihinkin yrityksiin työmaaruokaloitten lisäksi, olisi järjestettävä työntekijöille tiloja heidän mukanaan tuomansa ruoan valmistamista tai lämmittämistä ja syömistä varten;

2) Ruokailumahdollisuuksiin tulisi kuulua ainakin:

- a) huone, jonka lämpötilassa on otettu huomioon ilmastolliset olosuhteet, jotta työntekijät voisivat siellä virkistyä kylmyyden tai kuumuuden aiheuttamasta rasituksesta;
- b) tyydyttävä tuuletus ja valaistus;
- c) riittävästi sopivia pöytiä ja istuimia;
- d) asianmukaisia ruoka-aineiden ja juomien lämmittämislaitteita;
- e) riittävästi puhdasta juomavettä.

D. Liikkuvat kanttiinit.

12. Yrityksiin, joissa työntekijät joutuvat työskentelemään hajallaan laajoilla alueilla, olisi järjestettävä, milloin se on mahdollista ja tarpeen sekä, milloin ei ole käytettävissä muita tyydyttäviä ruokailupaikkoja, liikkuvia kanttiineja, joista myydään sopivia aterioita työntekijöille.

E. Muut toimenpiteet.

13. Olisi ryhdyttävä erikoistoimenpiteisiin, jotta vuorotyöntekijöille järjestettäisiin tilaisuus saada sopivina aikoina kunnollista ruokaa ja juomaa.

14. Seuduilla, joilla ei ole tyydyttävää mahdollisuutta sopivien elintarvikkeiden, juomien ja aterioiden ostamiseen, olisi ryhdyttävä toimenpiteisiin tällaisen mahdollisuuden järjestämiseksi työntekijöille.

F. Ruokailumahdollisuuden käyttö.

15. 1) Työntekijöitä ei saisi missään tapauksessa pakottaa käyttämään ruokailumahdollisuutta, paitsi milloin maan lainsäädännössä terveydellisten syiden tähden niin määrätään.

IV. Lepo.

A. Istuimet.

16. 1) Yrityksissä, joissa työntekijät, etenkin naiset ja nuoret työntekijät, voivat työn aikana aika ajoin istuutua ilman että siitä on haittaa heidän työnteolleen, olisi heidän käytettäväkseen varattava istuimia ja pidettävä ne kunnossa.

2) Istuimia olisi tällöin varattava riittävästi ja asetettava ne tarpeeksi lähelle asianomaisia työpaikkoja.

17. 1) Yrityksissä, joissa jokin työ voidaan suurimmaksi osaksi asianmukaisesti suorittaa istuvassa asennossa, olisi asianomaisille työntekijöille aina hankittava istuin.

2) Istuimen muodon, rakenteen ja mittojen tulisi olla sopivat sekä työntekijän että työnannon kannalta; tarvittaessa olisi hankittava jalkatuki.

18. Siitä riippumatta, määrätäänkö maan lainsäädännössä varattavaksi istuimia työntekijöille vai ei, olisi asianomaisen viranomaisen valtuutettava sopiviksi katsottavat hallinnolliset virkamiehet antamaan tietoja, neuvontaa ja ohjausta teknillisissä kysymyksissä, joita ilmenee hankittaessa sopivia istuimia työntekijöille ja pidettäessä niitä kunnossa, erityisesti silloin kun istuimet hankitaan sellaisia työtehtäviä suorittaville työntekijöille, jotka suurimmaksi osaksi voidaan asianmukaisesti suorittaa istuvassa asennossa.

B. Levähdyshuoneet.

19. 1) Yrityksissä, joissa työntekijöillä ei ole muita mahdollisuuksia tilapäiseen lepoon työaikana, olisi järjestettävä levähdyshuone, mikäli se on toivottavaa ottaen huomioon työn laadun ja muut siihen liittyvät olosuhteet. Levähdyshuoneita olisi järjestettävä etenkin naistyöntekijöitä sekä sellaisia työntekijöitä varten, jotka suorittavat erityisen raskaita tehtäviä tahi erikoistehtäviä, jotka edellyttävät tilapäistä lepoa työaikana sekä vuorotyöntekijöitä varten, joiden työ ei ole yhtäjaksoista.

2) Maan lainsäädännössä olisi, mikäli on asianmukaista, annettava asianomaiselle viranomaiselle valtuus vaatia levähdyshuoneen järjestämistä tiettyihin yrityksiin tai yritysryhmiin, joissa mainittu viranomainen pitää sitä toivottavana ottaen huomioon työhön liittyvät olosuhteet.

20. Täten järjestettyihin lepomahdollisuuksiin tulisi kuulua ainakin

- a) huone, jonka suunnittelussa on otettu huomioon ilmastolliset olosuhteet, jotta työntekijät voisivat siellä virkistyä kylmyyden tai kuumuuden aiheuttamasta rasituksesta;

- b) tyydyttävä tuuletus ja valaistus;
- c) riittävästi sopivia istuimia.

V. Vapaa-ajan vietto.

21. 1) Olisi ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin vapaa-ajan viettomahdollisuuksien järjestämiseksi työntekijöille yrityksissä, joiden palveluksessa he ovat, tai niiden läheisyydessä, silloin kun erikoiselinten tai yhteiskunnan toimesta järjestettyjä mahdollisuuksia ei vielä ole ja kun asianomaisten työntekijöiden edustajat ilmoittavat niitä todella kaivattavan.

2) Tällaisiin toimenpiteisiin, mikäli ne osoittautuvat tarpeellisiksi, olisi ryhdyttävä tuotantokomiteoiden tai muiden kansallisen lainsäädännön nojalla perustettujen elinten toimesta, mikäli tämä asia kuuluu niiden toimialaan, tai asianomaisten työnantajien tahi työntekijöiden aloitteesta, sen jälkeen kun nämä ovat neuvotelleet keskenään asiasta. Tällaisilla toimenpiteillä olisi ensi sijassa pyrittävä kannustamaan ja tukemaan julkisten viranomaisten toimintaa, niin että yhteiskunta voisi tyydyttää vapaa-ajan viettomahdollisuuksien kysynnän.

22. Siitä riippumatta, mitä tapoja vapaa-ajan viettomahdollisuuksien järjestämisessä käytetään, ei työntekijöitä saisi missään tapauksessa pakottaa käyttämään heille järjestettyjä mahdollisuuksia.

VI. Ruokailun ja vapaa-aikatoiminnan johto.

23. Työntekijöille järjestettyä ruokailu- ja vapaa-aikatoimintaa voidaan johtaa eri tavoilla asianomaisen maan tai paikkakunnan tavoista riippuen tai järjestelyillä, joilla viihtyvyyttä ja hyvinvointia edistävien toimenpiteiden yleisvastuu uskotaan erikoiselimille. Seuraavassa luetellaan kuitenkin tässä suhteessa eräitä näkökohtia, jotka asianomaisten viranomaisten, työnantajien ja työntekijöiden olisi otettava huomioon:

- a) ruokailun ollessa kysymyksessä:

- i) maissa, joissa ruokailun järjestäminen kuuluu kansallisen lainsäädännön tai viranomaisten määräyksen nojalla perustettujen tuotantokomi-

teoiden toimialaan, olisi asioiden hoito uskottava näille komiteoille tai niiden asettamille alakomiteoille;

- ii) muissa maissa asioiden hoito olisi uskottava yrityksen johdolle tai sen nimittämille ruokalan pitäjille, jollain olisi kuultava yrityksen työntekijöitä, esimerkiksi työmaaruokalan toimikuntaa, jonka jäsenet edustavat yrityksen työntekijöitä.

b) vapaa-ajan vieton ollessa kysymyksessä:

- i) maissa, joissa virkistystyksen järjestäminen kuuluu lainsäädännön tai viranomaisien määräyksen nojalla asetettujen tuotantokomiteoiden toimialaan, asioiden hoito olisi uskottava tuotantokomiteoille tai niiden asettamille alakomiteoille;
- ii) muissa maissa asioiden hoito olisi uskottava yrityksen työntekijöiden valitsemalle vapaa-ajan vieton keskustoimikunnalle, johon mahdollisesti kuuluu yksi tai useampia yrityksen johdon edustajia, tai eri kerhoille, joita määrätystä vapaa-ajan viettotavasta kiinnostuneet työntekijät ovat vapaaehtoisesti perustaneet.

24. Maan asianomaisten viranomaisien tulisi ryhtyä järjestelyihin työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kuulemiseksi, kun on kysymys sellaisesta viihtyvyyttä ja hyvinvointia edistävien toimenpiteiden hallinnollisesta johdosta ja valvonnasta, johon maan lainsäädännön nojalla on ryhdytty.

VII. Ruokailun ja vapaa-aikatoiminnan rahoitus.

25. Ruokailu ja vapaa-aikatoiminta voidaan rahoittaa eri tavoin asianomaisten maan tai paikkakunnan tavoista riippuen tai järjestelyillä, joilla erikoiselimille uskotaan työntekijöiden hyvinvointia ja viihtyvyyttä edistävien toimenpiteiden yleisvastuu. Seuraavassa esitetään kuitenkin tässä suhteessa eräitä näkökohtia, jotka asianomaisten viranomaisien, työnantajien ja työntekijöiden olisi otettava huomioon:

a) Ruokailun ollessa kysymyksessä:

- i) työnantaja rahoittaa menot, jotka johtuvat ruokailutilojen rakentamisesta, vuokraamisesta tai muulla ta-

voin järjestämisestä sekä tarvittavien varusteiden ja kalustojen hankkimisesta, samoin kuin juoksevat menot, kuten lämmityksen, valaistuksen, siivouksen, verot ja maksut, vakuutukset sekä huoneiden, varusteiden ja kaluston kunnossapidon;

- ii) ruokailumahdollisuutta käyttävät työntekijät maksavat aterioista ja muusta tarjoilusta;

iii) ruokailusta huolehtivan henkilökunnan palkka- ja vakuutusmaksut maksaa työnantaja taikka työntekijät siten, että ne sisällytetään aterioiden ja muun tarjoilun hintaan.

b) vapaa-ajan vieton ollessa kysymyksessä:

- i) työnantaja rahoittaa menot, jotka johtuvat yrityksen sisällä tapahtuvaan vapaa-aikatoimintaan tarkoitettujen huoneiden sekä ulkoilmatoimintaan tarkoitettujen kenttien ja laitteiden rakentamisesta, vuokraamisesta tai muulla tavoin hankkimisesta, sekä tarpeellisten pysyvien välineiden, kuten lämmityksen, valaistuksen, siivouksen, maksut, verot ja vakuutukset sekä huoneiden, kenttien, laitteiden, varusteiden ja kaluston kunnossapidon;

- ii) vapaa-ajan viettomahdollisuuksia käyttävät työntekijät rahoittavat päivittäiset juoksevat menot, erityisesti välineiden ja muiden käytössä kuluvien tarvikkeiden hankinnan, suorittamalla jäsen- ja pelaamismaksuja, kantamalla kilpailuista pääsymaksuja tai muulla tavoin.

26. Taloudellisesti heikosti kehittyneissä maissa, joissa lainsäädännössä ei velvoiteta ryhdyttäväksi toimenpiteisiin työntekijöiden hyvinvoinnin ja viihtyvyyden edistämiseksi, nämä toimenpiteet voitaisiin rahoittaa „hyvinvointi- ja viihtyvyysrahastoilla”, jotka saavat varansa asianomaisten viranomaisien vahvistamista kannatusmaksuista ja joita hoitavat työnantajat ja työntekijöitä tasalukuisesti edustavista jäsenistä muodostetut toimikunnat.

27. 1) Mikäli työnantaja itse huolehtii aterioiden ja muiden ruoka-aineiden hankkimisesta työntekijöille, niiden hintojen tulisi olla kohtuulliset eikä työnantaja saisi saada niistä voittoa. Myynnistä mahdollisesti tu-

leva ylijäämä olisi luovutettava rahastoon, tai erikoistilille, jolla olosuhteista riippuen korvataan tappiot tai parannetaan työntekijöiden hyvinvoinnin ja viihtyvyyden lisäämiseksi tarkoitettuja laitteita.

2) Milloin ruokalanpitäjä huolehtii aterioiden ja muiden ruoka-aineiden hankkimisesta työntekijöille, tulisi niiden hintojen olla kohtuulliset eikä työnantaja saisi saada niistä voittoa.

3) Milloin ateriat ja muut ruoka-aineet hankitaan työehtosopimuksen tai yrityksessä tehdyn erikoissopimuksen perusteella, olisi joko osapuolia edustavan yhteiselimen tai työntekijöiden hoidettava (1) kohdassa mainittua rahastoa.

28. 1) Missään tapauksessa ei saisi työntekijää velvoittaa osallistumaan sellaisen hyvinvointi- ja viihtyvyystoiminnan kustannuksiin, jota hän henkilökohtaisesti ei halua käyttää hyväkseen.

2) Milloin työntekijät joutuvat osallistumaan hyvinvointi- ja viihtyvyystoiminnan kustannuksiin, ei vähittäismaksutapa tai maksujen lykkääminen saisi olla sallittua.

VIII. Kuljetus.

29. Milloin työntekijät kansallisen tai paikallisen tavan mukaan käyttävät omia kulkuneuvojaan työmatkoillaan, olisi järjestettävä, missä on tarpeen ja mahdollista, sopivia pysäköinti- ja säilytyspaikkoja.

30. Mikäli huomattavan suurella työntekijämäärällä on erityisiä vaikeuksia työmatkojen suhteen yleisten liikenneyhteyksien riittämättömyyden tai aikataulujen sopimattomuuden vuoksi, olisi yritysten, joiden palveluksessa he ovat, koetettava saada paikallinen liikennelaitos suorittamaan tarpeelliset muutokset tai parannukset liikenneyhteyksiin.

31. Mikäli työntekijöiden kuljetusvaikeudet johtuvat ensi sijassa kulkuneuvojen ylikuormituksesta ja liikenteen ruuhkautumisesta tiettyinä vuorokauden aikoina ja mikäli näitä vaikeuksia ei voida muulla tavoin poistaa, olisi yritysten, joiden palveluksessa työntekijät ovat, neuvotellen asiasta asianomaisten työntekijöiden ja julkisten kuljetus- ja liikenneviranomaisten ja tarvittaessa paikalliskunnan muiden yritysten kanssa, koetettava muuttaa tai porrastaa työn alkamis- ja lopettamisaika koko yrityksessä tai jollakin sen osastoilla.

32. Mikäli työntekijät tarvitsevat riittävä ja sopivaa kuljetusta, eikä sitä voida muulla tavoin heille järjestää, olisi yritysten, joiden palveluksessa työntekijät ovat, itse järjestettävä kuljetus.

33. Eräissä maissa, eräillä alueilla tai eräillä teollisuuden aloilla, joilla yleiset liikenneyhteydet ovat riittämättömät tai hankalat käyttää, yrityksen olisi työnantajan ja asianomaisten työntekijöiden välisen sopimuksen mukaisesti maksettava työntekijöille matkakorvauksia, mikäli se ei itse järjestä kuljetusta.

34. Yritysten olisi tarvittaessa huolehdittava riittävien kuljetusmahdollisuuksien, joko julkisten tai muunlaisten, järjestämisestä vuorotyöntekijöille niinä vuorokauden aikoina, jolloin yleiset liikenneyhteydet eivät riitä, niitä ei voida käyttää tai niitä ei ole.

IX. Yleisiä määräyksiä.

35. Kun on kysymys liittovaltiosta, tarkoittaa tässä suosituksessa käytetty sanonta „kansallinen lainsäädäntö, yhtä hyvin liittovaltion lainsäädäntöä kuin osavaltioiden, provinssien tai kanttoonien lainsäädäntöä, sen mukaan kuin asianomaisten jäsenvaltion perustuslaillisessa järjestelmässä määrätään.

**Ulkoasiainvaliokunnan mietintö N:o 16
hallituksen esityksen johdosta, joka sisältää tiedonannon
niistä suosituksista, mitkä Kansainvälinen työkonferenssi
hyväksyi 39. istuntokaudellaan vuonna 1956.**

Eduskunta on päätöspöytäkirjan otteella 8 päivältä tammikuuta 1958 lähettänyt ulkoasiainvaliokuntaan valmistavasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 130, sisältävä tiedonannon niistä suosituksista, mitkä Kansainvälinen työkonferenssi hyväksyi 39. istuntokaudellaan vuonna 1956. Valiokunta on eduskunnan päätöksen mukaisesti pyytänyt asiasta työväenasiainvaliokunnan lausunnon, joka on tämän mietinnön liitteenä.

Valiokunta on todennut, että kansainvälisen työkonferenssin suositusten minimivelvoitusten voidaan katsoa tulleen maassamme täy-

tetyiksi, jopa ylitettykin eräissä tapauksissa. Muiltakin osiltaan suositusten velvoitukset on syytä ottaa huomioon alan lainsäädäntöä kehitettäessä.

Edellä olevaan viitaten valiokunta kunioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi esittää hallitukselle, että hallitus mahdollisuuksien mukaan ottaisi huomioon suosituksissa esitetyt näkökohdat kehittäessään ja uudistaessaan työläinsäädäntöä.

Helsingissä 14 päivänä maaliskuuta 1958.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Paasio, varapuheenjohtaja Pohjala, jäsenet Heljas, Henriksson, Kalliokoski,

Kuusinen, Leivo-Larsson, Nordfors, Pessi, M. Ryömä, Salminen, Sukselainen, Virolainen ja Österholm sekä varajäsen Kämäräinen.

EDUSKUNNAN
TYÖVAENASIAINVALIOKUNTA.

Liite.

Helsingissä,
4 päivänä maaliskuuta 1958.
Lausunto N:o 4.

Ulkoasiainvaliokunnalle.

Ulkoasiainvaliokunta on eduskunnan päätöksen mukaisesti kirjelmällään 21 päivältä helmikuuta 1958 pyytänyt työväenasiaINVALIOKUNNAN lausunnon hallituksen esityksestä n:o 130, joka sisältää tiedonannon niistä suosituksista, mitkä kansainvälinen työkonferenssi hyväksyi 39. istuntokaudellaan vuonna 1956. Kuultuaan asiantuntijoina osastopäällikkö Rafael Rinnettä, ammattien ylitarkastaja A. E. Järvenpäättä ja toimistosihteeri Kauko Anderssonia sosiaaliministeriöstä sekä osastopäällikkö P. V. Fontellia maataloushallituksesta valiokunta lausuntoaan kunnioittaen esittää seuraavaa.

Käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen sisältyvä suositus n:o 101 koskee maatalouden ammattikoulutusta ja suositus n:o 102 työntekijäin hyvinvointia ja viihtyvyyttä edistäviä toimenpiteitä. Esityksen perusteluissa esitettyjen selvitysten mukaan hallitus on katsonut, että molemmissa suosituksissa tarkoitettuja periaatteita ja menetelmiä on maassamme yleensä jo pyritty toteuttamaan. Ammattikoulutuksen kohdalla on nykyisen teknillisen kehityksenkin huomioon ottaen laadittu maahamme soveltuvia uusittuja koulutusohjelmia lähiaikoina käytäntöön otettavaksi. Niiden toteuttamisen esteenä on tosin ollut usein määrärahojen niukkuus. Työntekijäin hyvinvointia ja viihtyvyyttä edistäviä toimenpiteitä on myös sekä vapaaehtoisesti että lainsäädännöllisesti edistetty. Kuitenkin eduskunnan käsiteltävänä olevan työturvallisuuslakiehdotuksen hy-

väksyminen tulisi hallituksen mielestä osaltaan edistämään viimeksimainitussa suosituksessa esitettyjä työntekijäin työturvallisuuskäsitteitä ja -vaatimuksia. Tämän johdosta hallitus ehdottaa, että sanotut suositukset eivät tässä vaiheessa antaisi aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Huomioon ottaen hallituksen esityksen perusteluissa kummankin suosituksen kohdalla esitetyt perustellut selvitykset valiokunta, pitäen suosituksissa esitettyjä järjestelyjä suositeltavina toteutettaviksi entistä laajemmassa mitassa, katsoo, että nykyisten taloudellisten olosuhteiden vallitessa ei ole ollut mahdollisuuksia ryhtyä kustannuksia vaati-
viin laajakantoisiin toimenpiteisiin kysymyksessä olevilla aloilla.

Vaikka valiokunnan asiantuntijoilta saaman tiedon mukaan suositusten minimivoitukset voidaankin katsoa tulleen maassamme täytetyiksi, olisi valiokunnan mielestä pyrittävä ensi tilassa kehittämään suosituksissa esitettyjä järjestelyjä varsinkin niillä aloilla, joissa ne voidaan toteuttaa lähiaikoina sellaisilla lainsäädännön uudistamistoimenpiteillä, jotka sinänsä ja käytännössä sovellettuina eivätkin vaadi suuria kustannuksia, kuten esimerkiksi nyt eduskunnan käsiteltävänä oleva hallituksen esitys työturvallisuuslaiksi.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittavasti mielipiteenensä ilmoittaa,

*että suositukset eivät antaisi aihetta
enempiin toimenpiteisiin.*

Valiokunnan puolesta:

Arvi Turkka.

Ensio Salonen.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen sisältävä tiedonannon niistä suosituksista, mitkä Kansainvälinen työkonferenssi hyväksyi 39. istuntokaudellaan vuonna 1956.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 130, sisältävä tiedonannon niistä suosituksista, mitkä Kansainvälinen työkonferenssi hyväksyi 39. istuntokaudellaan vuonna 1956, ja Ulkoasiainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 16.

Eduskunta on todennut, että kansainvälisen työkonferenssin suositusten minimivelvoitusten voidaan katsoa tulleen maassamme täytetyiksi, jopa ne on ylitettykin eräissä ta-

pauksissa. Muiltakin osiltaan suositusten velvoitukset on syytä ottaa huomioon alan lainsäädäntöä kehitettäessä.

Edellä esitettyyn viitaten Eduskunta on päättänyt,

että Hallituksen olisi mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon suosituksissa esitetyt näkökohdat kehittäessään ja uudistaessaan työläinsäädäntöä.

Helsingissä 21 päivänä maaliskuuta 1958.
